

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **L. R. a spol.** pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, b/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na verejnom zasadnutí 16. novembra 2010 v Bratislave o odvolaniach obžalovaných **L. R., F. S. a Ing. B. L.** proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. novembra 2008, sp. zn. 4 T 11/2000, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 odvolania obžalovaných **L. R., F. S. a Ing. B. L.** sa **z a m i e t a j ú.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 19. novembra 2008, sp. zn. 4 T 11/2000, boli obžalovaní **L. R., F. S., Ing. B. L. a Ing. J. V.** uznaní za vinných z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

po vzájomnej dohode ako členovia organizovanej skupiny v podvodnom úmysle neoprávnene získať finančné prostriedky z účtov klientov peňažných ústavov si od augusta do novembra 1998 vytvorili podmienky na realizáciu platobných operácií prostredníctvom POS terminálu tak, že obžalovaný **L. R.** dňa 24.8.1998 uzatvoril ako konateľ spoločnosti **M., s.r.o. Ž.**, so zástupcom **P., a.s. B. – filiálka Ž.**, zmluvu o prijímaní platobných kariet na platenie tovarov a služieb k bežnému účtu číslo 2897093, na základe čoho bol v priestoroch spoločnosti **M., s.r.o. Ž.**, nainštalovaný platobný POS terminál číslo **TN 066101101**, v nasledujúcom období obžalovaný **F. S.** a obžalovaný **Ing. B. L.** zadovážili z nezistených zdrojov čísla platných platobných kariet, vlastníckmi ktorých boli klienti peňažných ústavov vo **Š.** a po získaní týchto údajov obžalovaní **F. S., Ing. B. L., Ing. J. V.** a obžalovaný **L. R.** v dňoch 18.11. – 19.11.1998 realizovali cez platobný POS terminál neoprávnené bankové operácie – prevody finančných prostriedkov z účtov zodpovedajúcich príslušným číslam platných platobných kariet v počte 91 úspešných prevodov predstavujúcich vo finančnom

vyjadrení sumu 3.976.000,- Sk, následne dňa 19.11.1998 obžalovaný Ľ. R. spolu s obžalovaným Ing. J. V. v P., a.s. B. – filiálka Ž., vybrali z účtu peňažnú sumu 80.000,- Sk a dňa 23.11.1998 sa pokúsil o výber ďalšej čiastky vo výške 1.000.000,- Sk s úmyslom zostatok peňazí previesť na iný účet v Ľ. B., avšak výber ani prevod peňazí neuskutočnili, nakoľko boli pristihnutí príslušníkmi polície, ktorá ich zadržala; uvedeným konaním spôsobili P., a.s. B., t.č. U. B. S., a.s. B., priamu škodu vo výške 83.520,- Sk.

Za to boli odsúdení:

- obžalovaný Ľ. R. podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. bol pre výkon tohto trestu zaradený do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

- obžalovaný F. S. podľa § 250 ods. 4 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 2 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 53 ods. 1 Tr. zák. mu bol uložený peňažný trest vo výmere 20.000,- Sk.

Podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol stanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace.

Podľa § 55 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. bol obžalovanému F. S. uložený trest prepadnutia vecí a to:

- 3 ks nábojov ráže 9 mm,
- krabičku so 4 ks surových kľúčov.
- pláténé vrecúško s vecami na čistenie zbraní.
- krabička so 4 ks nábojov.

Podľa § 55 ods. 6 Tr. zák. vlastníkom prepadnutých vecí sa stal štát.

Súčasne s uložením súhrnného trestu bol zrušený výrok o treste v právoplatnom rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. novembra 1999, sp. zn. 3 T 33/95 (v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. júna 2000, 3 To 27/2000), ktorým bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky nepodmienečne so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny, peňažný trest vo výmere 20.000,- Sk a trest prepadnutia vecí ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušený

výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. bol pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do II. (druhej) nápravno výchovnej skupiny.

Obžalovaný Ing. B. L. podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na trest odňatia slobody vo výmere 5 a pol (päť a pol) roka.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. bol pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do II. (druhej) nápravno výchovnej skupiny.

Obžalovaný Ing. J. V. podľa § 250 ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na trest odňatia slobody vo výmere 5 a pol (päť a pol) roka.

Podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. bol pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do II. (druhej) nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. (v znení účinnom do 1. januára 2006) bola obžalovaným Ľ. R., F. S., Ing. B. L. a Ing. J. V. uložená povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenej strane U. B. S., a.s., Š. L., X. B. škodu vo výške 83.520,- Sk.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obžalovaní Ľ. R., F. S., Ing. B. L. a Ing. J. V..

Pokiaľ ide o ostatne uvedeného obžalovaného (teda Ing. J. V.), ktorý sa verejného zasadnutia odvolacieho súdu nezúčastnil, neboli splnené zákonné podmienky pre vykonanie verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti, a preto odvolací súd podľa § 23 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 vylúčil jeho vec na samostatné konanie, čo znamená, že už citovaný prvostupňový rozsudkom Krajského súdu v Žiline bude vo vzťahu k obžalovanému Ing. J. V. predmetom prieskumu v inom, neskoršom konaní, ktoré bude taktiež vykonané vo forme verejného zasadnutia, ako tomu je v prípade obžalovaných Ľ. R., F. S., Ing. B. L..

Obžalovaný Ľ. R. v odvolaní odôvodnenom prostredníctvom obhajcu napadol iba výrok o treste v rozsudku súdu prvého stupňa. Krajskému súdu vyčítal, že nevzal

do úvahy ustanovenie § 23 ods. 1 Tr. zák. o účele trestu a skutočnosť, že na zmenu jeho životných postojov mal výrazný vplyv už samotný výkon väzby. Primeraným trestom je trest odňatia slobody pri dolnej hranici trestnej sadzby, rovnajúci sa dĺžke vykonanej väzby. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť vo výroku o treste a uložiť mu trest odňatia slobody vo výmere tri a pol roka.

Odvolanie obžalovaného Ing. B. L., odôvodnené prostredníctvom obhajcu smerovalo proti všetkým výrokom napadnutého rozsudku, ktoré sa ho dotýkajú. Pokiaľ ide o výrok o vine, znovu uviedol, že skutku uvedeného v rozsudku krajského súdu sa nedopustil. V súvislosti s hodnotením dôkazov dal do pozornosti pôvodnú verziu spoluobžalovaného Ľ. R. v konaní pred Okresným súdom Žilina, 1 T 269/99, v ktorej veci bol tento sám obžalovaný a neprávoplatne uznaný za vinného z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., sčasti dokonaného, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák., v zmysle ktorej malo ísť o riadne platby z legálnych obchodov vykonávaných s R. partnerom R. K.. Zmenená verzia spoluobžalovaného R. už v rámci odvolacieho konania proti rozsudku Okresného súdu Žilina v podobe listu, ktorý nemal byť základom pre rozhodnutie vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, že skutok sa stal za účasti obžalovaných, ktorých sa dotýka tunajší rozsudok krajského súdu, je nevierohodná a nemá oporu v ďalších vykonaných dôkazoch. Hoci svedok pplk. Mgr. R. K. (vyšetrovateľ činný v predmetnej veci) tvrdil, že okrem listu obžalovaného R. mali aj iné zdroje na jeho obvinenie, nikto z vypočutých svedkov nepotvrdil, že by ho poznal a prišiel s ním do kontaktu. Neexistuje ani nosič, na ktorom mal byť zaznamenaný obsah rozhovoru medzi ním a spoluobžalovaným F. S.. Prepis, ktorý z tohto údajného rozhovoru existuje, nie je obsahom rozhovoru s označeným F. S.. Pri hodnotení tohto dôkazu mala byť braná do úvahy výpoveď svedka pplk. J. P., že písomné záznamy neboli doslovné. Čo sa týka právneho posúdenia skutku obžalovaný namietal, že nevedno z akého trestného činu bol uznaný za vinného, lebo na strane 1/ ods. 1 sa uvádza trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v znení platnom do 31. augusta 1999, sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. a na strane 3/ trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, b/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Z uvedených dôvodov navrhol podľa § 258 ods. 1 písm. b/, c/, d/, e/, f/ Tr. por. (v znení účinnom do 1. januára 2006) napadnutý rozsudok zrušiť a podľa § 259 ods. 3 Tr. por. rozhodnúť tak, že z dôvodu uvedeného v § 226 písm. c/ Tr. por. ho odvolací súd oslobodí spod obžaloby. Pre prípad, že by si najvyšší súd neosvojil námietky proti výroku o vine, obhajca obžalovaného Ing. B. L. navrhol na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o treste a uložiť mu trest odňatia slobody celkom na dolnej

hranici trestnej sadzby, vo výmere dva roky s podmieneným odkladom jeho výkonu hoci aj na dlhšiu skúšobnú dobu, a to s poukazom na jeho netrestanosť a skutočnosť, že Ž. riadnym životom.

Obžalovaný F. S. v rozsiahlom odvolaní podanom prostredníctvom obhajcu v podstate zopakoval námietky, ktoré uplatnil už v odvolaní proti prvému rozsudku Krajského súdu v Žiline z 8. novembra 2004, sp. zn. 4 T 11/00, ktorý bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. novembra 2007, sp. zn. 2 To 60/2005, a vec vrátená súdu prvého stupňa s pokynom, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Namietal predovšetkým použiteľnosť dôkazov, o ktoré prvostupňový súd v rozhodujúcej miere oprel výrok o vine, a to záznamov o odpočúvaní telekomunikačnej prevádzky medzi jednotlivými obžalovanými, prípadne aj inými osobami a postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. (v znení účinnom do 1. januára 2006) prečítanej výpovede obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999, ktorý aj na hlavnom pojednávaní, po zrušení pôvodného odsudzujúceho rozsudku opätovne odmietol vypovedať.

Pokiaľ ide o prvý okruh dôkazných prostriedkov so zreteľom na snahu nosičov zaznamenávajúcich obsah telefonických hovorov (pre poruchu archivačného systému), potvrdení svedkom pplk. J. P., nemôžu samotné prepisy záznamov, navyše nie doslovné ako to potvrdil svedok pplk. Ing. J. P., predstavovať dôkaz, lebo za ten sa v zmysle § 88 ods. 5 Tr. por. považuje samotný záznam telekomunikačných činností. So zreteľom na neexistenciu dôkazov, ktoré mali byť získané prostredníctvom ITP (informačnotechnických prostriedkov), výpovede obžalovaného Ľ. R. v deň vydania uznesenia o vznesení obvinenia ďalším spoluobžalovaným (22. novembra 1999) a ani iných dôkazov, neuvedených v odôvodnení tohto uznesenia, na ktoré sa vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní odvolával vypočutý vyšetrovateľ, svedok Mgr. R. K., samotné uznesenie o vznesení obvinenia z 22. novembra 1999 je nezákonné. Takou je už spomenutá výpoveď obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999, ktorú nebolo možné považovať podľa § 160 ods. 1 Tr. por. za neodkladný úkon, s čím sa stotožnil aj odvolací súd v jeho zrušujúcom uznesení zo 6. novembra 2007. V tejto spojitosti obžalovaný opätovne namietal, že výpoveď obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999 bola urobená v rozpore so zákonom, pri porušení práva spoluobžalovaných na spravodlivý proces, vyplývajúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj z článku 48 Ústavy Slovenskej republiky a tiež za porušenia ustanovení § 41, § 33 a § 2 ods. 4 Tr. por., najmä práva, aby sa mohol osobne alebo prostredníctvom obhajcu zúčastniť všetkých

úkonov. Uvedené právo bolo odopreté nielen jemu ale aj ďalším spoluobžalovaným a ich obhajcom. Za uvedenej situácie nebolo možné pred súdom uvedenú výpoveď obžalovaného Ľ. R. prečítať, ale obžalovaný mal súvisle vypovedať a nie sa pridržovať toho, čo bolo získané v rozpore so zákonom.

Napriek tvrdeniu o nepoužiteľnosti výpovede obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999 sa obžalovaný F. S. v podanom odvolaní touto výpoveďou zaoberal aj z vecného hľadiska. Označil ju za nehodnovernú osobitnú bez opory v ďalších vykonaných dôkazoch, najmä svedeckých výpovediach, na ktoré podrobne poukázal. Spomenutý záver oprel aj o vyjadrenie obžalovaného Ľ. R. na hlavnom pojednávaní z 27. marca 2001, kedy tento uviedol, že pravdivou je jeho výpoveď z 23. novembra 1998, t.j. z doby, keď sa viedlo trestné stíhanie len proti nemu samotnému.

Pravdivosť pôvodnej verzie uvedeného obžalovaného nasvedčuje aj výpoveď svedka M. B., ktorý potvrdil, že Ľ. R. mal v hoteli P. v Ž. kontakt s nejakou rusky hovoriacou osobou. Na druhej strane najmä svedkovia J. Z. a J. R. (z firmy Z.) vyvrátili R. tvrdenia o ich vykázaní z priestorov spoločnosti, keď tam mal byť on (obžalovaný F. S.) prítomný, resp. o podávaní pokynov, že nič nevedia alebo nič nevideli. Nenáležitá bola vyhodnotená výpoveď svedka Š. O., bez zjavnej súvislosti s ním. Neexistuje totiž žiadny dôkaz, že svedok vykonal disponibilný úkon v rámci zmluvného vzťahu s B. na dispozíciu s účtom pre neho, t.j. obžalovaného F. S.. Výrazným spôsobom dôveryhodnosť výpovede obžalovaného Ľ. R. narušil svedok Ing. D. J., riaditeľ filiálky bývalej P., a.s. v Ž., ktorý vyvrátil tvrdenie tohto obžalovaného, že ďalšiu tam prítomnú osobu nepredstavil ako svojho brata. Jeho účasť na trestnej činnosti nepreukazujú ani listinné dôkazy, na ktoré poukazuje prvostupňový súd. Vzhľadom na uvedené mal preto krajský súd rozhodnúť v zmysle zásady „in dubio pro reo“.

Z uvedených dôvodov obžalovaný F. S. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok zrušil a aby ho, rozhodujúc sám vo veci podľa § 259 ods. 3 Tr. por., oslobodil spod obžaloby. Alternatívne pre prípad, že by si odvolací súd tento návrh neosvojil, navrhol po zrušení rozsudku trestné stíhanie proti nemu podľa § 257 písm. b/ Tr. por. zastaviť z dôvodu uvedeného v § 11 ods. 1 písm. h/ Tr. por. (pre príkaz vyplývajúci z medzinárodnej zmluvy), a to v dôsledku neprimeranej dĺžky konania zakladajúcej porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, aplikovateľného prostredníctvom článkov 7 ods. 2 a 5 a 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Zástupkyňa generálneho prokurátora Slovenskej republiky navrhla na verejnom zasadnutí odvolania obžalovaných Ľ. R., Ing. B. L. a F. S. zamietnuť ako nedôvodné podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 s poukazom na správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ktoré sa dotýkajú týchto obžalovaných.

Obžaloba v predmetnej veci bola podaná na súde prvého stupňa pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (Trestný poriadok), preto podľa prechodného ustanovenia § 564 ods. 4 tohto zákona konanie v prvom stupni na krajskom súde ako aj konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu krajského súdu sa vykonalo podľa doterajších predpisov, t.j. podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, inak účinného do 1. januára 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací po zistení, že neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 253, preskúmal podľa § 254 ods. 1, ods. 2 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku vzťahujúcich s k obžalovaným Ľ. R., F. S. a Ing. B. L. ako aj konanie, ktoré tejto časti rozsudku predchádzalo a zistil, že odvolania uvedených troch obžalovaných nie sú dôvodné.

V súvislosti s námietkami jednotlivých obžalovaných treba v prvom rade uviesť, že neprichádza do úvahy zastavenie trestného stíhania z dôvodu neprimeranej dĺžky konania na základe ustanovenia § 11 od. 1 písm. h/ Tr. por. ako sa toho alternatívne domáhal obžalovaný F. S..

Podľa čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pri rozhodovaní o trestnom obvinení je každá dotknutá strana oprávnená na spravodlivé a verejné prerokovanie svojej veci uskutočnené v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 2 ods. 4 Tr. por. ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci pojednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Porušenie práva na prejednanie vecí v primeranej lehote je nepochybne významným zásahom do princípov zaručujúcich právo na spravodlivý proces. Neodôvodnené prietahy a neprimeraná dĺžka trestného konania sú závažným a nežiaducim javom, ktorý nielen odporuje zmyslu práva obvineného ale i poškodeného na spravodlivý proces, ale je aj v rozpore so základnými zásadami trestného práva a odporuje účelu trestného konania.

Súčasne treba ale konštatovať, že porušenie tohto práva samo osebe nezakladá neprípustnosť trestného stíhania.

Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) je potrebné v prvom rade považovať za pokyn, či apel signatárskym štátom, aby organizovali svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v Dohovore, boli rešpektované.

Štát prostredníctvom orgánov k tomu určených rozhoduje o obvinených z trestných činov a zaisťuje prípadné potrestanie páchatel'ov. Rozhodovanie o vine a treste v rámci trestného konania je nielen právom, ale predovšetkým povinnosťou týchto orgánov. Je celkom v rozpore so zmyslom čl. 6 Dohovoru, aby orgán činný v trestnom konaní, ktorý spôsobil prietahy v konaní, sa tejto svojej povinnosti zbavil bez tohto, aby vyvinul iniciatívu k naplneniu účelu trestného konania, ktorým je práve rozhodnutie o otázke viny a trestu.

Účelom trestného konania je predovšetkým to, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pritom má pôsobiť na upevňovanie zákonnosti, na predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti, na výchovu občanov v duchu dôsledného zachovávanía zákonov a pravidiel občianskeho spolužitia i čestného plnenia povinnosti k štátu a spoločnosti (§ 1 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006).

Trestné konanie je potom ovládané základnými zásadami zaručujúcimi naplnenie vyššie uvedeného účelu trestného konania, ktoré sa uplatňujú nielen z pohľadu samotného obvineného, ale aj z pohľadu práv a povinností ostatných strán a subjektov trestného konania. Najmä s ohľadom na práva strán odlišných od obvineného je úvaha o možnosti orgánu, ktorý prietahy spôsobil, zastaviť trestné stíhanie, celkom neprijateľná.

Týmto postupom by bola nežiaducim spôsobom modifikovaná zásada oficiality, ktorá stanovuje, že každý orgán činný v trestnom konaní má povinnosť z vlastnej iniciatívy urobiť

všetko pre naplnenie účelu trestného konania a zároveň by sa tak oslabovala funkcia trestného práva vo všeobecnom zmysle, predovšetkým funkcia ochranná.

Vnútroštátna úprava pokiaľ ide o riešenie dôsledkov neprimeranej dĺžky konania nie je v kolízii s čl. 6 Dohovoru, na ktorý sa poukazuje. Ten totiž nestanovuje žiadnu výslovnú sankciu, ktorou by v podobe príkazu zastaviť trestné stíhanie sankcionoval porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré je v tomto článku zakotvené a pod ktorým je uvedený celý rad čiastkových práv a slobôd, ktorého súčasťou je i právo na rozhodnutie v primeranej lehote.

Porušenie pravidla plynúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru je konštantne aj podľa celkom aktuálnej rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva sankcionované priznaním spravodlivého zadosťučinenia, pričom tento súd nápravu porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote vo forme zastavenia trestného stíhania z čl. 6 Dohovoru v žiadnom zo svojich rozhodnutí nevyvodil. Vzhľadom na uvedené postúp navrhnutý obžalovaným F. S., t.j. z dôvodu uvedeného v § 11 ods. 1 písm. h/ Tr. por. zastaviť pre neprípustnosť trestné stíhanie, neprichádza do úvahy.

V súvislosti s odvolacími námietkami predovšetkým obžalovaného F. S., ale tiež aj obžalovaného Ing. B. L. o nepoužiteľnosti prepisov záznamov telefonických rozhovorov, ktoré ale krajský súd neakceptoval najmä s prihliadnutím na výpovede svedkov pplk. J. P. a pplk. Ing. J. P. potvrdzujúcich vecnú správnosť urobených prepisov, t.j. ich zhodu s prepisovanými, no pre poruchu archivačného systému nezachovanými zvukovými nahrávkami treba uviesť, že samotným dôkazom v zmysle § 88 ods. 5 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 tak, ako na to správne poukázal obžalovaný F. S. je záznam telekomunikačných činností a nie prepis takého záznamu. V posudzovanej veci nešlo ani o doslovný prepis (viď výpoveď svedka pplk. Ing. J. P.) preto, hlavne ale pre nemožnosť jeho porovnania so samotným záznamom v procese dokazovania pred súdom, rešpektujúc aj zásadu bezprostrednosti nebolo možné sa zákonu zodpovedajúcim spôsobom vyrovnáť s námietkami obžalovaných o obsahovej nedôveryhodnosti urobených prepisov. Za takejto situácie odvolací súd dospel k záveru, že krajský súd pochybil, keď uvedený dôkaz vzal za jeden z relevantných dôkazov svedčiacich o vine obžalovaných.

Uvedené konštatovanie odvolacieho súdu však v žiadnom smere neoslabuje správnosť záverov prvostupňového súdu pokiaľ ide o výrok o vine, pričom najvyšší súd sa stotožňuje s hodnotením dôkaznej situácie krajským súdom v tom smere, že podstatným dôkazom

preukazujúcim vinu všetkých troch obžalovaných, teda Ľ. R., F. S. a Ing. B. L. je výpoveď prvého z nich z 23. novembra 1999, prečítaná na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por., v ktorej a rovnako aj pri konfrontáciách s obžalobným F. S. 24. marca 2000 a s obžalovaným Ing. B. L. 17. decembra 1999, menovaných usvedčil zo spáchania žalovaného skutku, pričom nemožno akceptovať výhrady ostatných troch obžalovaných, že ide o dôkaz nevierohodný, nepostačujúci pre uznanie viny.

Pokiaľ ide o procesný aspekt výpovede obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999 krajský súd faktický neprihliadol na právny názor vyslovený v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu zo 6. novembra 2007, sp. zn. 2 To 60/2005 o nepoužiteľnosti tohto dôkazného prostriedku vo vzťahu ku spoluobžalovaným Ľ. R. pretože výpoveď obžalovaného Ľ. R., nebola urobená kontradiktórnym spôsobom, pričom nešlo o neodkladný úkon.

Napriek uvedenému konštatovaniu odvolací súd nezrušil prvostupňový rozsudok pre podstatné chyby konania (pre to, že výrok o vine bol v rozhodujúcej miere opretý o dôkaz, ktorý nebol vykonaný zákonným spôsobom), lebo vzhľadom na vývoj judikatúry prijatej najvyšším súdom v období po vydaní zrušujúceho uznesenia zo 6. novembra 2007, musel korigovať spomenutý právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí.

Nadalej platí, že právo obvineného na obhajobu je obmedzené v miere nezlučiteľnej s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ak je výrok súdu o vine založený výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby (svedka alebo spoluobvineného), ktorú obvinený alebo jeho obhajca nemali možnosť aspoň raz vypočúvať kontradiktórnym spôsobom. S princípom kontradiktórnosti však aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva existujú výnimky a jeho dodržiavanie nie je absolútne. Výnimku z kontradiktórnosti postupu predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 3 písm. b/ Tr. por. charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu (pozri k tomu stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. decembra 2009, Tpj 63/2009, uverejnené pod č. 30/2010 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) a tiež výsluch obvineného, pokiaľ je neodkladným úkonom.

Podľa rozhodnutia trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Tpj 37/2010 – 10, prijatého na zasadnutí tohto kolégia 14. júna 2010, výsluch obvineného bude spravidla neodkladným úkonom (§ 160 ods. 5 Tr. por. účinného do 1. januára 2006) vo vzťahu k neskôr spoluobvineným, ktorým dovedty nemohlo byť vznesené obvinenie pre

objektívne prekážky (neboli známi, boli na úteku a pod.) za podmienky, že pri takom výsluchu obvinený vypovedal k spoločnej trestnej činnosti spáchanej s ďalšími spoluobvinenými alebo bola daná iná bezprostredná súvislosť trestnej činnosti takýchto neskorších spoluobvinených s trestnou činnosťou obvineného, ktorý bol vypočúvaný v rámci neodkladného úkonu.

Takýto výsluch je dôkazom získaným spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, a preto je možné podľa § 211 ods. 2 písm. b/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 prečítať zápisnicu o výsluchu bývalého spoluobžalovaného, ktorý sa vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní v podstatných bodoch odchyľuje od svojej skoršej výpovede.

Uvedené sa v celom rozsahu vzťahuje aj na situáciu, keď sa vedie spoločné trestné stíhanie proti viacerým spoluobžalovaným, z ktorých niektorý odoprel na hlavnom pojednávaní vypovedať, a preto sa uplatnil postup podľa § 207 ods. 2 Tr. por.

V posudzovanej veci z hľadiska určenia toho, či výsluch obžalovaného Ľ. R. 23. novembra 1999 možno považovať za neodkladný úkon v zmysle § 160 ods. 5 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 nie je rozhodujúce to, že tento obžalovaný už bol skôr stíhaný ako obvinený a bol vo väzbe, ale to, že po vznesení obvinenia 22. novembra 1999 a zadržaní obžalovaného Ing. B. L. (a tiež odvolacím súdom na samostatné konanie vylúčeného Ing. J. V.) bolo potrebné v súvislosti s rozhodovaním o väzbe menovaných vykonať procesné úkony, ktoré by odôvodnili aj materiálnu podmienku väzby, ktorou treba rozumieť dôvodnosť vznesenia obvinenia. Nepochybne takýmto úkonom bola výpoveď obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999, vtedy ešte v procesnej pozícii obvineného, t.j. deň po vznesení obvinenia F. S., Ing. B. L. a Ing. J. V.. Zdôrazniť treba to, že v súvislosti s rozhodovaním o obmedzení osobnej slobody zadržaných obvinených vzhľadom na zákonom stanovené lehoty v ktorých musel byť podaný návrh na vzatie do väzby, nebolo možné s výsluchom Ľ. R. otáľať až do doby, kedy bude zadržaný obžalovaný F. S. (k tomu došlo až 14. decembra 1999). Z uvedených dôvodov výsluch obvineného Ľ. R. z 23. novembra 1999 má povahu neodkladného úkonu, ide o dôkaz vykonaný v súlade so zákonom, preto zápisnicu o označenom výsluchu bolo možné prečítať postupom podľa § 207 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 (rovnako aj zápisnice o konfrontácii s obžalovanými F. S. a Ing. B. L., kde princíp kontradiktórnosti bol dodržaný) a posudzovať takto získaný dôkaz v rámci hodnotenia dôkazov.

Ako už bolo naznačené tejto procesnej činnosti prvostupňového súdu nemožno vytknúť nerešpektovanie ustanovenia § 2 ods. 6 Tr. por., zakotvujúceho pravidlá pre hodnotenie dôkazov.

Odvolacia námietka obžalovaných F. S. a Ing. B. L. o nevierohodnosti spomenutých výpovedí spoluobžalovaného Ľ. R. je neopodstatnená. Aj podľa názoru odvolacieho súdu obžalovaný Ľ. R. dôveryhodne vysvetlil prečo pôvodne v konaní pred Okresným súdom Žilina, kde bol sám obžalovaný uvádzal nepravdivú verziu o priebehu skutku. Ovplyvňovanie tohto obžalovaného prísľubmi pomoci v trestnom konaní, vrátane prepustenia z väzby, sľubovaním poskytnutia odmeny za neprezradenie účasti ďalších spoluobžalovaných na spáchaní činu a napokon aj hrozbami pre prípad prezradenia účasti ďalších osôb na spáchaní trestného skutku potvrdila aj svedkyňa J. R., bývalá manželka Ľ. R.. V súvislosti s hodnotením usvedčujúcej výpovede obžalovaného Ľ. R. v predmetnej veci má výpoveď svedka Ing. D. J. iný význam (posudzujúc ju komplexne) než jej prisudzuje v podanom odvolaní obžalovaný F. S., a síce, že táto vyvracia pôvodnú výpoveď obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1998. Svedok totiž potvrdil, že spomenutý obžalovaný neovládal proces autorizácie platobných kariet, čo vyvracia tvrdenie obžalovaného Ľ. R., že všetko robil sám a mal k dispozícii, aj fyzicky, platobné karty. Aj v tomto smere výpoveď obžalovaného Ľ. R. odporovala realite, pretože zo zistení svedka A. S. z ACS (A. C. S.) vyplynulo, že čísla platobných kariet boli zadávané ručne, uvedením šestnásťmiestneho čísla príslušnej platobnej karty. Výpoveď svedka M. B., bližšie nekonkretizujúca kontakt obžalovaného Ľ. R. s rusky hovoriacou osobou bez poznania konkrétnych vecných súvislostí, nie je totiž dôkazom potvrdzujúcim pôvodnú výpoveď Ľ. R. o obchodných kontaktoch s občanom R. federácie R. K., ktoré mali byť dôvodom zriadenia POS terminálu a uskutočnenia platieb jeho prostredníctvom. Uvedenú okolnosť, ktorú v zmenenej výpovedi označil za nepravdivú aj obžalovaný Ľ. R., nepotvrdil žiadny z vykonaných dôkazov, najmä nikto zo známych a spolupracovníkov obžalovaného Ľ. R., ktorí poznali jeho podnikateľské aktivity a napokon ani jeho účtovníčka, svedkyňa K. C.. Neprijateľné je aj vysvetlenie dôvodu návštevy obžalovaného Ľ. R. obžalovaným Ing. B. L. za prítomnosti obžalovaného F. S., že sa tak stalo z dôvodu odovzdania nejakej obálky od, za obdobné konanie stíhaného, I. M. z B. B.. Nebol preukázaný totiž žiadny kontakt obžalovaného Ľ. R. so spomenutým Maďarom, naproti tomu však pri domovej prehliadke obžalovaného F. S. bol okrem iného zaistený aj platobný terminál napriek tomu, že tento sa obhajoval, nevedomosťou o existencii takéhoto zariadenia, aj s ohľadom na jeho dosiahnuté vzdelanie. Podstatnejším z hľadiska vyhodnotenia vierohodnosti usvedčujúcej výpovede obžalovaného Ľ. R. z 23. novembra 1999, a na ňu nadväzujúcich konfrontácií s obžalovanými Ing. B. L. a F. S., je nie to, že svedok J. Z.

nepotvrdil výpoveď obžalovaného L. R. tvrdením, že obžalovaného F. S. nepozná, ale to zistenie, že na zaistenom prevodnom príkaze je uvedené číslo účtu svedka Š. O., na ktorý mala byť predisponovaná suma 1 milión Sk, 23. novembra 1998 z účtu obžalovaného L. R. v bývalej P., a.s., filiálka Ž..

Číslo účtu spomenutého svedka obžalovaný L. R. nepoznal, vôbec nepoznal ani svedka O.. Z výpovede tohto naopak vyplýva, že tento svedok poznal obžalovaného F. S., pričom tomuto obžalovanému už zhruba rok predtým na žiadosť obžalovaného F. S. dovolil poukázať na svoj účet značný obnos peňazí. Svedok zároveň potvrdil, že o pripravovanom prevode v posudzovanej veci nemal žiadnu vedomosť. Z uvedeného vyplýva, že informácie o účte na ktorý sa mali peniaze z P., a.s., previesť mohol obžalovaný L. R. získať len sprostredkované a to od osoby, ktorá požadovanou informáciou disponovala, pričom touto osobou bol nepochybne obžalovaný F. S. Z hľadiska tohto záveru je irelevantné, že menovaný okrem jednorazového stretnutia nebol v rozhodnom čase v kontakte so svedkom O., ako aj to, že svedok O. neurobil žiadny disponibilný úkon vo vzťahu k transfer peňazí vykonávajúcej B., pretože k tomu bol postačujúci úkon vlastníka účtu, ktorým bol obžalovaný L. R..

Správne zistený skutok a dôkazmi preukázanú účasť obžalovaných L. R., Ing. B. L. a F. S. na jeho spáchaní súd prvého stupňa dôvodne posúdil ako trestný čin podvodu, pričom v odôvodnení napadnutého rozsudku podrobne a správne rozviedol naplnenie jednotlivých znakov tohto trestného činu konaním obžalovaných, preto v tomto smere odvolací súd len poukazuje na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorou sa stotožňuje. Pokiaľ obžalovaný Ing. B. L. namietal že nevedno z akého trestného činu podvodu bol uznaný za vinného, rozhodujúce je vyhlásenie rozsudku a výrok o vine uvedený vo vyhotovení rozsudku a v jeho odpisoch, ktoré sú v súlade s vyhláseným rozsudkom a nie to, čo je uvedené v záhlaví rozsudku. Niet žiadnej pochybnosti, že krajský súd aj tohto obžalovaného uznal za vinného z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. a nie z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 31. augusta 1999 ako pôvodne bolo konanie obžalovaných kvalifikované v obžalobe, pričom túto zmenu prvostupňový súd odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 16 ods. 1 Tr. zák. o časovej pôsobnosti Trestného zákona.

Napriek tomu, že konanie obžalovaných trestným činom podvodu nepochybne je, prvostupňový súd sa predsa len dopustil pochybenia pri právnom posúdení ich konania, keď dospel k záveru, že títo spáchali trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006. Podľa zistenia odvolacieho súdu podľa

tohto Trestného zákona, za účinnosti ktorého bol trestný čin spáchaný išlo o trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/ ods. 5 Tr. zák., t.j. o trestný čin podvodu spáchaný organizovanou skupinou so spôsobením škody veľkého rozsahu, ktorou k 1. januáru 2006 s prihliadnutím na nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 428/2005 Z.z., účinné od 1. októbra 2005, určujúce minimálnu mzdu sumou 6 900 Sk sa rozumela škoda vo výške najmenej 3 450 000 Sk, pričom trestnou činnosťou obžalovaných bola spôsobená škoda v sume 3 976 000 Sk.

Pri určení rozsahu následku v podobe vzniku majetkovej škody nebolo možné prihliadať na neskoršie vládne nariadenia určujúce minimálnu mesačnú mzdu, ako to v posudzovanej veci nesprávne urobil krajský súd (tento vychádzal z minimálnej mzdy 8 100 Sk určenej nariadením vlády SR č. 450/2006, účinného od 1. októbra 2007), pretože od 1. januára 2006 nadobudol účinnosť nový Trestný zákon priamo určujúci rozsah jednotlivých druhov škôd (§ 125 ods. 1 Tr. zák.) Z hľadiska časovej pôsobnosti Trestného zákona potom pri majetkových trestných činoch prichádzalo do úvahy posudzovanie zohľadňujúce ustanovenie § 89 ods. 13 Tr. zák. v kombinácii s vládnymi nariadeniami ho dopĺňajúcimi, ktoré boli účinné do 1. januára 2006 a ustanovenie § 125 ods. 1 Trestného zákona účinného od 1. januára 2006. Pri takomto postupe by bol krajský súd zistil, že podľa „starého“ Trestného zákona ide o už spomenuté právne posúdenie so spôsobením škody veľkého rozsahu. Podľa zákona účinného od 1. januára 2006, škoda 3 976 000 Sk vzhľadom na ustanovenie § 125 ods. 1 nie je škodou veľkého rozsahu, ale škodou značnou, pretože za škodu veľkého rozsahu sa považuje škoda vo výške najmenej 4 000 000 Sk. Vzhľadom k tomu, podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 malo byť konanie obžalovaných L. R., F. S. a Ing. B. L. posúdené ako zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. so sadzbou tri až desať rokov, ktoré právne posúdenie je priaznivejšie ako kvalifikácia konania obžalovaných podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, ods. 5 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006, keďže za tento trestný čin možno uložiť trest odňatia slobody od päť do dvanásť rokov. V konečnom dôsledku teda krajský súd v rozpore so zákonom rozhodol v prospech všetkých troch obžalovaných, keď ich konanie posúdil ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 so sadzbou trestu odňatia slobody dva až osem rokov, lebo pri správnom použití zákona išlo o už spomenutý zločin podľa § 221 ods. 1 ods. 3 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. Na uvedené pochybenie odvolací súd len poukazuje, lebo pre zákaz reformatio in peius z ustanovenia § 259 ods. 3 Tr. por. je vylúčená akákoľvek zmena v neprospech obžalovaných na základe ich odvolania. Vzhľadom na závažnosť protiprávneho konania obžalovaných, nimi zavinený následok – spôsobenie škody takmer veľkého rozsahu súdom prvého stupňa uložené

tresty odňatia slobody zodpovedajú zákonným hľadiskám rozhodným pre určenie druhu trestu a jeho výmery uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. zák. i účelu trestu vyjadreného v § 23 ods. 1 Tr. zák., pričom odvolací súd nezistil zákonné dôvody pre ich zmiernenie, či už v podobe zníženia výmery trestu alebo aj podmiennečného odkladu ich výkonu. Po splnení prieskumnej povinnosti odvolací súd zistil, že zákonným bol postup krajského súdu aj pri ukladaní súhrnného trestu obžalovanému F. S., pri zaradení všetkých obžalovaných na výkon trestu odňatia slobody do príslušných nápravno-výchovných skupín, ako aj o uplatnenom nároku na náhradu škody, a preto odvolania obžalovaných Ľ. R., F. S. a Ing. B. L. ako nedôvodné podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 16. novembra 2010

JUDr. Peter Krájčovič, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková